

Ssh-li spěval,
Pilnje dželaš,
Stronja cže
Sswójny statof,
A twój swjatof
Gradny je.

Sa stav sprózny
Napoj mózny
Lubosež ma;
Bóh pak swérny
Psches spač měrny
Czerstwosež da.

Njeh ih spěwasch,
Sswérne dželaš
Wschédne dñy;
Džen pak swjaty,
Duschi daty,
Wotpočn ih.

S njebež mana
Njeh cži khmana
Ziwosež je;
Ziwa woda,
Kiq Bóh poda,
Wolschew cže!

F.

Serbiske njedželske čopjeno.

Wudawa šo kóždu žobotu w Smolerjez knihicíjchčeřni w Budyschinje a je tam sa schwórtlětnu pschedplatu 40 np. dostacž.

5. njedžela po swj. Trojiz.

Jap. ff. 5, 34.—42.

Wyżoka rada je šo sažo shromadžita wurađecž, schto býchu cžinili pschečzivo roscžazej zýrkwi a pschede wschém pschečzivo japoschtołam, kotiž evangelijs pschipowiedachu. Duž višmawucžený Gamaliel, mudry muž, wustupi a radu, kotraž ma dobru myžl, da: „Je-li rada abo skutk wot człowiekow, dha budže sahinycz; jeli pak wot Boha, njebudžecze wž to móz skasycz.” Mudrosež a bohobojaſnosć ležitej w radze — a tola je hubjena rada, dokelž człowiek w duchownych wězach s měrom pschihladowacž njeſmě, ale dyrcbi šo roſkudziež.

Gamalielowa rada:

1. mudra rada;
2. ale tola hubjena rada.

Ta rada, so człowski skutk sahinje, je wěrna. To cžitamy w knihach biblike: „Wschitko cželo je jako trawa.” To cžitamy w knihach stwórby, kotraž je wobras wschego człowiskeho rošwivania a hinjenja, to cžitamy w knihach swětneje historije a Gamaliel poda ſam dwaj pschikladaj ſ njeje — wo Theudažu a Judaschu, wo týmaj dwěmaj ſběžkarjomaj, kotrymajž je lud pschiniškał a wonaj ſtaj kónz wſaloj, dokelž běſche jeju skutk człowski skutk. Hdže ſtaj wostaloj Minive a Babylon? Kaf je ſe swětnej mudroſcu, kotraž wulke wucžby jako wěrnoſcz pschipowieda? Dženža tajki swětny mudry ſwoju mudroſcz do swěta trubi, ludžo jemu pschipadnu, jutſje pschinidže druhí a na-

wopacžne dopokša. „Jeli rada wot człowiekow, dha budže sahinycz!” Runje tak prawje: „jeli wot Boha, njebudžecze wž to móz skasycz.” Schto je šo wschitko sapoczało, tšeſcijansku zýrkzej ſanicžiež! Wyżoka rada, romsž khěžorojo, njevěra ſu pschečzivo njej stanyli, ale wona ma tola to ſlubjenje, ſo helske wrota ju njebudža móz pschemóz. Dokelž je wona wot Boha, budže wona wobſtacž. Kaiki to troscht woſebje w naſchim čaſku, hdžež ſo njeſcheczeljo pschečzivo zýrkwi ſběhaja. Gamalielowa rada naſchej zýrkwi płacži.

2. A tola je tale rada po ſwojich ſcžehwětach ſa teho, kotryž ſo po njej ſložuje wopacžna, a jebaza. Wón praji: „Kedžbuječe na tych człowiekow, schto býſheče měli cžinicž.” „Dajče vokoj tym ludžom a puſchečeče jich!” To rěka: cžakaježe! To je wopacžna rada, ale tak jich dženža hýſheče wjele tybzaz myžli w tšeſcijanstwie. To rěka, wutrobu dželicž a mjes ſwětom a tym knjesom tam a jow ſhablač. Ale ſ cžemu to wjedže: „Wóni ſawołachu japoschtołow, ſchwikachu jich a ſakasachu jim, ſo býchu njerěčeli w mjenje Jeſužowym a puſchečečihi jich.”

Wóni ſo njechadža roſkudziež a tola ſakasaja japoschtołam rěčecž. Wóni njechadža pschečzivo Bohu wojovacž a tola ſchwikaja japoschtołow. Tak lohko nje-roſkudzenoſcz do njeſcheczelſta wjedže. We wězach wěry njeſměch pschihladowacž; pschetož živjenje žane džiwaldo njeje. To wuciži naš Gamaliel. Wón njeje daloko wot Božeho kralestwa, ale dokelž chýſche cžakacž, woni nute ſcheczelje. Duž wsmijmý ſebi ſi wutrobie tu wucžbu: niz cžakacž, ale ſo roſkudziež. To by wopak bylo, hdž

by ty hafle na drugim widzecz chzyl, hacz evangelijon plodn pschinjeze. Ty tola tez njezakasch, hdzj su zito byje, hacz je zito sefrawilo, ale ty tez byjesch, so by plodn mcl. A jow so jedna wo twoje wczne sboze! Nicnto so hiscze teho kaf njeje, so je so sahe sa teho kniesa roszkudzil — ale tybazy su so kali, dokelz su docko czakali. Roszkuzeni kichelszienjo su ezi javoschtoli, wo kotrychz nasch tekst scit. 41., 42. praji: „Woni s wjezelosczu wotwodzeczu wot woblicza radu, so bch u dostojni byli, jeho imena dla haubu czertpicz, a njezchestachu kozdu dzeni w templu a po khzach wuezicz a predowacz evangelijon wot Jesom Chrysta.“ Woni su w Chrystusku mer a sboze namakali, duz chzedza sa njeho czertpicz a skutkowacz. Na kotry bok chzem my? Podajmy so temu kniesej s czelom a duschu a spewajmy:

Moj Jesu, twój ja bym, twój chzu ja bycz a wostacz wobstajnie! Hamjen.

K znam.

Dzak a czescz mjej Boh, ton milu,
Kiz nam brdsu zhnuje,
S kozdym lptom nowe dzivu,
Moz a kraznoscz pokaze.

Dzak a czescz sa zhnowanje.
Kiz na polu widzimy,
Jeho wotzne wobstaranie
Deschz a blonzo wobradzil.

Dzak a czescz tom kniesej dajmy
Spewajo a we skutku,
Bratrow zmilnoscz njezostajmy,
Smilni zmilnoscz dostanu.

Dzak a czescz! domz semja Boza
Nozy plod nam potrjebi —
Hacz do rowa, zmierchnoh loza
Khvalmy Boha wjezeli!

Sprawnosz so dani

abo

Vepje mato s czesczu,
Dyzli wjele s lesczu.

(Skonczenje.)

Po krótkiej hodzinie, jako bē tak dale schol a so je wschelakimi myzlemi bedzil, sazlycha won, so jedyn sa nim czerjesche. To bē wochebny knies, derje swoblekam, na kotrymz bē widzecz, so jemu khleba njezobrachowasche ja dzeczi, hdzj bē zane mcl.

„Dobre ranje“, praji won k Hurbanez Jurje, a rjekny: „njezby ty niczo namakal?“

„Schtoha scze shubili“, wotmolwi Jurij, so by westu byl, hacz je won tez ton prawy. Swjask, do módreje papjery sawalen, a na nim steji: 100 tolet, nutsska lezi dwazeczi pjeztoleskich, dzesche zuznik.

„Pohladajce: hacz to je!“ rjekny Jurij.

S wjezelym spodzivanjom pohlada knies na swjask a potom sazo na Hurbana, mozym na to nuts, wuczeze pjeztolesku papjera a da ju Jurje. Ton s wopródku niczo bracz njechaszhe, da so pak tola naréczecz a wsa pjeniesz s wulkim dzakom. Zush knies pak praji, so ma so won wjele bole dzakowacz a woprascha so dale sa tym, schto won je, hdzj bydl, kaf reka, da jemu hiscze ras ruku a wrózci so.

Namakacz — namakacz — sazo dacz — je moja njebo macjerka pschezo prajila — rjekny Hurbanez Jurij. A wono je wérno, pschetoż to je tez franjene, hdzj zebi namakane wézny skhowasch a wézch, schto je je shubil. Tamne 100 tolet bych mi na duschi palile, ale te pjez, kotreż je mi ton knies daril, su prawe zhnowanje, a kaf chzu so ja Bohu dzakowacz, hdzj smejtu dleje dyzli tydzeni khleb sa mnje a sa moje dzeczi. Ton, kiz je so dzenja staral, budze so jutje tez staracz. Halleluja.

Na to dzesche won khwatajo dale, a wutroba jemu tak lohka a wjezela hrajesche, so w prawym czazu do mesta pschinidze. Tam dosta won pola tych ludzi, hdzj mjezchisli wotedacz, pomasku a schklenzu piwa a dasche zebi derje zlodzecz. Na dompueniu bē jemu hiscze wjele lózo, pschetoż w satu mjezchisli won dobru msdu a pjez toleć wysche. Iako do Kromiz pschinidze a pola pjezarja nimo dzesche, so jemu nowopjeczene potruth psched woknom rjenje do wozow zmjezkotachu; won kupy zebi dwé a khwatasche domoj.

Rajke pak tam swjezelenje nastaj, hdzj nan s dwemaj poftu tomaj khleba s durjemi nuts stupi. Dzenja bē tam runje póstny dzeni byl, dokelz zaneho kuska khleba njebehu meli. Duż juskachu wschitke dzewiec dzeczi a khwatachu sa blido, so bych u jedli. Ale nan prajesche, najprjedy spewacz a potom jesz. A to najmłodsche dzeczo pocza spewacz: Pój, knieže Jesom Chryste, a budz nasch hóz, a pozohnuj, schtož by nam wobradzil. Iako bch u to wschitzu zebu wuspewali, wuczeze nan nōz a wotfra kozdemu a wono jara derje zlodzecze.

Pschi jedzi powjedasche nan zwojim dzeczom stawishy s tymi pjenieszami, položi te pjez toleć na blido a so zmjejo praji won: hlaicze, ja bym sto toleć temu zusemu kniesej pozczil a won je mi hnydom na zyłe lato dań prjedy do przedka saplačzil.

Pobožna macz pak sthlykh zwojey ruzy a reczesche czisze se zwojim kniesom. Potom dzesche wona: hlaicze, lubi dzeczi, sprawnosz so dani a lepje malo s czesczu, dyzli wjele s lesczu.

Po dokonjanych zniachasta drohi czas a blede liza Hurbanez dzeczi so sazo czewienjachu. Tez nasch Hurbana sazo wozivi a khwalesche Boha ja te pjeniesz, kotreż bch u jemu prawje k pomożn pschischke, s czazom pak sabu won tu zyku węz. Tak so hody pschiblizowachu. Hodowniczku bch u wschitzu ke msczi pobyl a jako so dzeczi Bożego dzescza swjezelachu, pschiblizowasche so k khz, hdzj Hurbanez bydlachu, póstnik.

Ton so wescze myli, prajesche macz, so won k nam dze; my tola wot nikoho zaneho lista njedostanymy. Ale ton póstnik so njemyleische; list, kotrež won njezesche, bē na Jurja Hurbana piżany a bē porta zwobodny a na nim stejesche, so 5 toleć nutska lezi.

Duż so wschitzu dzivachu a njeziedzachu, schto prajicz. Nan czitasche napismo pschezo s nowa, pschi zebi myzlo: to mózno njeje; iow je so wescze myzka stała. Ale hinał njebe; tu stejesche: na Jurja Hurbana w Kromizach; a jako won list wozini, wypadze pjeztoleska papjera a nutska stejesche piżane:

„Dokelz scze mi tehdz na drosh do mesta 100 toleć pozczili, mjeniujz ja bch je shubil, a wó bescze je namakali — dha chzu ja dzakownje dań wotwiesz, kaf je prawe a sfobne. Małożcze ju derje a wuczeze zwoje dzeczi sprawne bycz. W božemje — a strowe zwjate dny!“

To bē list a hewak tam niczo njeziesche; zane mesto, żadny datum, zane imeno njebe podpiżane.

Iako bē nan to pscheczitał, sapocza won wjezle spewacz: „Budz czescz a khwalba wjezchenu, kiz wotz je wscheye radu, kiz wschelke dzivu czini tu a dawa wjele hnady, kiz husto szudnym pomhal je a dale troštowacj ich chze, czescz Bohu kniesej dajcze.“ A wschitzu, zona a dzeczi, zebu spewachu. Nan pak wsa tamne pjez toleć a saplačz zwoj dolh sa hospodu. Jeho wutroba bē połna wjezela a macz praji k dzeczom: wy dzeczi, hladajce, sprawnosz so dani, a lubi Boh w njebjeszach sczele dań w prawym czazu nutska a wonka. Duż njezapomniecze tu schtuczku: „Młodl so a dži po Bożej schczeżz, czin zwieru, schtož ty czinic masz, dha budze sboze w twojej khz, ty Bożej hnady wuziwach; schtož Bohu wschón so doweri, teho won nihdy njepuschezi.“

Wot teho czaza kózde lato na hody liszczik sazo pschinidze a pjez toleć zebu, a kózde lato bch u wone khudym Hurbanez ludzom wulkim pomoż. Wonu so Bohu sa to wutrobnje dzakowachu, a wescze je tez ton njezny dobrocziwy dawać pozohnowany byl, pschetoż ton knies w njebjeszach sapiše tojku luboſez do knihow žiwjenja.

Dont stareho kandidatu.

(Pokraczowanje.)

16. winowza jézzech wjezely se wzy won, knies a pohoncz w jenej wožobje. Vokazija a dobrecziske hymny mje pschewodzachu. Njebo mi rjany dzeni pschipowjedasche. Horki, dolh a runina jzbolachu so w kražnym blyszczu raniszeho blonza.

Rjenje ptaczkji saspewachu,
Bohu czescz a khwalbu dachu.

Puczowach khroble a pschiindzech preni dzeni hacj do Zutroboha, hdzez pschenozowach. Tez piach hale tudy preni list lubej Hilzi. Ssamo w nozny njenamakach mera; dzerzach wojsne nastupne predowanje. Nasajtra jedzech dale a pschiindzech do hojczenza, hdzez so wo wulkich bitwach naschego krala s Napoleonem reczesche. W Thuringstich horach a lezach — powiedachu — leza wschudze czela Franzowsow. „Kak s Napoleonem steji?” wopraschach so speschnie. „Morwy!” — „A marshal Lannes?” — „Morwy!” — „A Dovouf?” — „Morwy!” — „A Ney?” — „Morwy!” — Wscho morwe! Duż njemozach so sdzerzecz, wuczezech swoje klawjaze spewy a chyech je t czechci klawnych krajow wschitkim czitacz. To pschihili so schedzivz, sadz mje szedzazy, ke mni a sashepta: „Ach, hdz by Boh chzyl, so by temu wschemu tak bylo; tola ja wem, i westosczu wem, Napoleon je dobry, nasch kral je sbity a nashe wojsko je saniczone!”

To sashyschawski strzich so a sabych swoje tirtschaft spewy. Wulke njesboze — a ja do Lipska? Kak lohzy mzechce Napoleon se swojim wojiskom prjedy w Berlinie bycz, hacj ja w Lipsku, a tak mje a moju Hilzu dzelicz. — Alle wschaf so tola hewak wschitzu sadowachu a wissachu. Zadyn dzivo, so tez so ja borsy sazo smerowach. So bich sferje westu powiesc shonił, puczowach dale, setkach na drozby czrjodki wojakow, kotsiz po sdaczu wot wojiska pschiindzechu a do Berlinia khwatachu. W jenej wzy bescze so wulka czrjoda ludu seschla; we wulkej khedi wuhladach pschi woknach bramborskich wojakow, husarow; konje stejachu psched khedi.

Schto noweho? wopraschach so se swojim wosom jastawshi. „Ach, mój Bozo”, sawola stara maczeka, „kral je wscho pschehral, je sbity, Franzowsko so hu hido na puczu do Berlinia; hu sa hodziniow!” Sso rosumi, njewierjach jara tej srunej powiesczi; tola dokelz chzych westoscw wiedzecz, fastupich do tamnego hojczenza. Wos a konja wostajich na dworje wokach. Wschitke stwih bichu pschepelnjene i wojakami: pijachu, jedzachu, powiedachu, kaktrowachu. Zadyn njebe wjekely. Wschitzu reczachu wo krawannej a njesbozownej bitwie, wo bliskim njeprzeczelu. Za njewiedzach, schto czinicz. Ssydzech so skonczenie sa blido, kipich zebi tez karancz hubjeneho piwa, so bich i wojakami so rosmowljal wo bitwie a dobycu. Po khwizy pak hido wjetshi dzel i nich motendze; borsy klawach, so dale jechaju. Za tez stwu wopusczechich a wuhladach — o strach! — so mój „Landaue” i wulkim khwatkom kriedza mjes tymi jesdnymi jedze. „Wy seje so pschehladali, to je mój wos”, wokach — tola podarmo. Wokomik — a niczo wjazy wot mojeje drozki njewidzach. „Smierujecz so”, prajesche skonczenie muzik fe mni pschistupiwski, „ranjeny wisch, kotrehoz so do waschego wosa położili, posczele wam i westosczu dzenza hiscze konja a wos nasad.” — „Schto bie ton wojak?” wopraschach so; nichto njewiedzche wotmolwicz. „A hdze jedzesche i mojim wosom?” Nichto njewiedzche. Biezach po drozby, po kotrejz bichu wojazy wotjehali; tola ani wosa ani konja wjazy njewohladach. Dzeni sañdze, a borsy kwaitasche nowe ranje, ranje 19. winowza. O srudyn to dzeni ja mje, wot kotrehoz bich telfo sboza so nadzal. Zadach, proschach wo wos; nichto mi njepożci. Schto dyrbjach w tajkej nusy sapożecz? Podach so skonczenie srudyn do njesboza a dzech pschi dale do Lipska; myzach, so budze knies hrabja mi miloszimje pomhac. Borsy saspewach zebi khelusch a nözlowach wjekely do predka. Husto setkowach wojakow a wjele wosow, na kotrejz sranjenych wjesechu. Runje nimo wjesczeje czrjodny dzech, jako mje necto i mienom sawola. Wschitk, po sdaczu wiednik zyloho polka, pschistupi fe mni. Nektro hakle jeho sesnach. Biesche to mjenujenj lieutenant, kotrejz bie nhdz w naschej wzy na kniežim dworje dolhi czek pscheyval. Zortnje jeho rad „Khoral Wulkeho” mienowach, dokelz so i tym khwalesche, so je tamny mózny khedor i westosczu jeho wotz a so w nim hiscze jeho duch knieži.

„Hdze dha wy tola chzecze, knies magister?” woprascha so mje. „Chzu dzenza hiscze do Lipska.” — „To nijeje wjazy mózno.” — „Ale ja tam dyrbju — dyrbju tam hiscze dzenza.” — „Mojedla, jeli chzecze njeprzeczelie bajonnety sesnacz. Wjele sboza na pucz!” Tako to prajesche, jechaschtaj runje dwaj hulanai nimo nasz wokajo: „Franzowsko so pola Torgawu Cobjo pschelissi! Borsy tu so!” Bole hacj prjedy hiscze zofasche nektro wojisko, kotrejz Khoral Wulki nawjedowasche; a ja — dokelz tola ham njeprzeczelie stajcz njemozach — czechnzech i nimi. Wobroczo hrabiej a Lipskej khribjet, sabych faru, dochody, kwas, hamu Hilzu, zwój zyln raj, na kotrejz bich stajnie mifslu. Tako bich netko sazo sbożownie

kandidata, i prośdneju mōschnu, khudschi hacj zyrkwincka mysz; njewjedzach prawje, schto je pches bitwu pola Seny wjazy shubil, hacj Bramborksi kral abo ja.

„Sabudu swoje njesboze a du i wami”, prajach i swojemu pscheczelej, „a proshu was, so bichcze mje živeho domoj dowiedli.”

— „Tak je prawje! Słe so wam njepońdze pola na. Wschakom mam hiscze malu kompaniju dobrzych, smuziowych wojakow, kotsiz so żaneho franzowskiego njedoczinka njeboja. Hdz bych tola hiscze fanonu mēl, woprawdze so njebych tsoch regimentow tajkich njeprzeczelow bojal. Pójce, knieże, wuwolu was sa przedarja swojego polka. — We wulkej czrjodze druhich ludzi czehnzech sa wojakami a sesnach borsy marketendarku, kotaż na wischkow jara kwarjesche, so hu i 200 000 wojakami tola hiscze mot Napoleonu so sbic dali. Za njemozach i temu wjele prajez, dokelz i tajkim wulkim wojiskom bitwu shubicz, to drje bych skonczenie teg dokonjal.

Schtyri dni bichu sashle. Męzachm 200 wojakow, pschi tymi zamo dweju dragunarjow a schtyrjoch trompejtarjow. Dawno bich spósnal, so chzysche mój wischk ważne węzy wuwjescz. Wjeczor bescze so pschiblizil, duż sawola mje Khoral Wulki i zebi. „Knieże”, praji, „jeno we wojnie może wojak swoje sboze czinicz. Wózkom lét hido kym lieutenant, mam to woprawdze szte; netko abo nihdy dyrbju so i generalej pschiblizil. Nadzijam so, so prjedy hacj i Wódrje dóndzem, wojsko dweju tyżaz wojakow nahromadz. Nadzji so mi to, njeprzeczelej hido khetro schodzic, a wschelake klawne skufki wuwjescz. Tuto swoje strachne wojsko skonczenie naschemu kraju pschitwedu. Hido widżu, kak so wón mi a wam se zylojthmaj wojskomaj dzakuje a kak lieutenanta sa generała pomijenuje.” „Knieże”, dżesche dale, „dawno kym pytnyl, so przedarstwo prawe powołanie sa was njeje. Budzce wojak, mój generaladjutant! Mózhu Wasz derje trjebac. Dam wam nahłownik, módrum wojerisku drastu, mječ a konja.” — Strzich so jatraschne pschi tajkich klawach pomyslizy zebi na swoju lubu Hilzu. Tola schto zebi chzych. Na drugi dzeni hido szedzach na konju i mječom sejhravajo. Alle bich wobsamknyl, so nikoho szaniec njecham. Mój nowy general sawola zyłe wojsko hromadu, wuwoli zebi nowych wischkow a podwischkow a dżerzesche prēnu sahorjazu recz i swojemu wojsku. „Bratja”, dżesche, „kym westy, so kym powołani, bramborskie mieno sazo i czechci pschinjescz. Wem, so nasz wojsczech duch naszych wulckich, móznych a klawnych wotzow napjelna. Zył nasch kraju wozakuje wot nasz pomoż a wumóżenie. Schtóż chze zwierne wojuo sa krala a kraju khroble se mnu hicz, hdzez tez by do zmierzce schlo, sawolaj se mnu: „Szmierz abo dobyče!” Wschitzu wokachu sahorjenu: „Szmierz abo dobyče”, a wokachu zebi to klowo sa parolu. Tako marketenderka bie pschi tutym ważnym wustupje. Bie na jeje woblicu widzecz, kak jara ju horjesche, so so tajka ważna węz bies jeje dowolenja wobsamkn. Sa to dyrbjesche so netak nad Khoral Wulkiem wjeczic. Na druge ranje czehnzechm njedaloko Potsdama (Podstupu). Khoral kroczesche i njewuprajnej majestosezu i predka kaž kral; ja jechach porno jemu na zuchim, kożeczym brunczku, ledma so nam nim szderzo. Pschitupi i rospuczam. Na lewizyjwiedziesche scheročka droha do Berlinia, na prawicy wisski pucz do Frankfurtu — sa nasz pucz i czechci a klawje. Mój — ja a mój imperator — njewobmýlo so ani wokomik czehnzechmo jako khroblaj wojakaj i prawicy szczeku khwalby a czescze. Naju wojsko, so rosumi, czehniesche sa namaj. Tako tez na pośledku marketenderka i rospuczej pschitupi, wuwoli zebi wona scheročku drohu do Berlinia. Ledma pak pośledni wojak wuhlada, so wulka piwowa czwiza do Berlinia puczuije, so tez wón hnydom wróci sabywski czescz a klawne mieno. Szukod storczy skradz u kuzoda, a tak swinuchu so jedyn po druhim wróci na scheročku drohu do Berlinia, piwalaczni wschitzu nözkujo sadz piwoweje czwizy. Nasz imperator jenoż, widżo hido lawrjenzy wokolo kwojeju skronjow, a ja, połny srudobu wo lubu Hilzu, a naschi tsoj trompejtarjo prjedy nasz, czehnzechm jeniczky khroble do predka. Khoral runje nasche wojsko khwalesche, so bie so tak lohzy sahoric dalo i bieżenju sa wotzny lud a kraj, swolniwje sa nim kročzo i zmierzci abo i dobyče, a dokelz chzysche někotre pschiposnawaze klowa i njemu reczecz, wobroczi so. Duż wuhlada, so hu jeho wschitzu wot najwischscheho wischka do najniżscheho pschekta pscheradzili a wopuszczili. Haj, widzecze, so zyla klawna armeja sadz lubowaneje czwizy czehnje, na kotrejz szedzo marketenderka jako generalowa jechasche a roskasowasche.

(Połączowanie.)

Ty dyrbisch nana a maczec čescic.

Schtóz tu česci macz a nana,
Tón je Bohu spodobny;
Dónecz ho temu hańba žana
Nježmě jeho žive dny;
Bóh je klubil dobročinny,
So tón budze dolho žiwý
Khodziec tudy na semi
W lutej Božej luboſci.

Schtó nam daty je sa nana?
Daty naschej luboſci?
Schtó je macz nam lubowana,
Kotraž bydli mjes nami?
Narod luby herbski žamny
Sa žwojeho nana mamny,
Sserbska ręcz je nascha macz,
Dyrbi to tež sawostacz.

Schtó nam druhe je wot Boha,
To tež ſebi khowajny!
Ręcz nam nascha wostań droha,
Doniž tudy živi žmy!
Prawo nasche je wot njeho,
Duž ho dżerzny žwérnu jeho!
Nichtó nježmě nam jo wjacz,
Bóh žam chze nam ja to stacz!

Bychmij my džé hódní byli
Wózow naschich fastarskich,
Hdyž jich s čaſom ſabycz chyli,
S myſlow naschich puſcheſic jich?
Stali ſu we horzich bitwach,
Będzili ſo we modlitwach.
Popiel wózow čeſcimy,
Hdyž jich žwérne džeczi žmy.

Čeſcimy dha ſej macz a nana,
Raž ho Bohu spodoba!
Kroczel nascha žohnowana
Budze tak hacz do kónza.
Sswét njech dale prawo kchini,
Bycz my mamny dolho živi,
Boži žlub nam daty je,
Wón tež ſtejo wostanie.

Hinasche dyrbi bycz.

„Niczo ſo wjazý radziec njecha! Hinač dyrbi bycz!“ tak ſo ſe wſchich bokow woła.

„Hinač dyrbi bycz“, praji dželaczeč. „Pjenježnizy naž wužyžaja a my hłodu wumrjemy.“

„Hinač dyrbi bycz“, praja pjenježnizy, „nasche pjenjeſy nam wjazý doſez danje njenjeſu a wudawkom bywa puſchezo wjazý.“

„Hinač dyrbi bycz“, rječnje hospoſa, kotraž ma ſo ſa zyle hospodaſtvo staracz, hdyž muž žwoju ſaſlužbu w koczmach puſchepije.

„Hinač dyrbi bycz!“ W tym ſu wſchitzh ludzo puſches jene: Dželaczeč, bohaczi a khudzi, ſozialdemokratojo a republikanario, wérjazý a njewérjazý, starci a młodzi. A woni maja prawo. Wo- prawdze, hinač dyrbi bycz.

Ale ſchto je, ſchto dyrbi hinač bycz? W tym ſu mało puſches jene. „Bohaczi ſu wina“, ezi jeni wołaja. — „To je wina wjchnoſce“, praja drusy. — „Mužojo ſu to ſawiowiali!“ — „Né, žony!“ — „Wjele koczmow je na tym wina.“ — To je wina teho a teho. — Kóždy winu pola tych pyta, kotriž ſu jemu ſe ſadžewkom a mjes tym ſo ſebi wobſkorženja mjes wočzi mjetaja, bywaja wobſtejnoscze puſchezy hubjeniſche.

To ſkorža, ſo jim pjenjeſy pobrachuja — a kóždy kuri, piye a ežni njenusne wudawki. To ſkorža na hubjene čaſhy — a puſchi tym žwój čaſh puſchežinija w koczmach a na haſzach. To ſkorža na pobrachowaze žwójbne žiwjenje — a tola ženje domach njeſku. To ſkorža na drohu draſtu — a ſo tola hańbuja w jednorej, starschej drascze khodziec. To ſkorža na wjele towarſtwa a ſwjeſ-

lenja — a tola na kóždy žwiedżeń běhaja. To ſkorža na ſkaže noſć młodoſeže a dawaja žam w žlowje a khodženju hubjeny puſchikad.

Sawěſcje, hinač dyrbi bycz!

Ale „ſchto“ dha? Wěſch ty ſchto dyrbi hinač bycz? Niz to ſwonkowne, ale to ſnutkowne. To njeje čłowiſki porjad, ale čłowiſek. Boni njeſku ezi drusy, ludžo, žwét, ale ty a ja. To njeje twoje powołanie, twój woblkad, twoja žwójba, ale najprjedy twoja wutroba, kotraž dyrbi hinascha bycz.

Taſke myſle puſchindzechu ſmérnemu měſchczanej maleho měſtacza, w kótrymž běſche wulki njemér mjes wobydlerjemi naſtał. Mluž ſo na njeho wobroczi a ſo jeho ſ kruhym ſyfkom woprascha: „Scze wj tež powrbczenje?“ — „Wěſcze, mój puſcheſcero.“ — „Dajcze mi ruku, Wj ſeže schwarny muž.“ — „Pomałku,“ wotmolwi tón druhi, „wostaſcze mi najprjedy khwile ſo wuprajicž. Mly trjebam y dokladne powrbczenje a puſhemienjenje, dokelž ſu nasche wutroby hacz na koreń ſkažene. Pſihi tym nježmijem ſo komdziecž a Wj kaž ja mamoj tu puſchiluſhnoſć, tej ſchłodze wotpomhacž. Hdyž to kóždy po namaj čini, budze kóždy ſpoſojom a žadny wjazý ſkoržiež njebudže. Ale bjes tuteho puſhetworjenja bychu wſchitke druhe puſhemienjenja bjes wužitka byle, dokelž ſchłodu ſa koreń nje-pichim.“ — „Wj macze puſchi žamym prawo,“ praji tón druhi, fiz ſo tej ręczi džiwaſche, ſtrwiesche puſheſcelnje a woteńdze.

Nowonarodjenotliweho čłowiſeka puſches evangeliſ je jenicžki móžm ſaſołk powſchitkownego towarſchneho wobnowjenja, jenicžke žorlo praweho ſboža ſa jenotliweho, ſa žwójbu, ſa čłowiſke towarſtvo. Hřeschni, kajžyž ſamy my wot puſchinarodženja, njeſhmani, ſo žamnych wobnowiež, dyrbijeli chybz druhich puſhemienicž a puſhemienicž móž? Ně, my chzemy ſ tym ſapoczeč, ſo my Boha prokymy, wón chybz nasche wutroby puſhetworicž a w naž tón džiwm ſkutkowacž, kótryž my nowy narod mjenujemy. A hdyž je ſo to ſtało, potom móžemy na ſbožu druhich dželacž. Wſchitko dobre, ſchtož je kſcheſzjanſtwo do žwěta puſchinječlo, wukhadža ſe žwiatotſeže Jeſom Chrysta. Wón je nam puſchikad wostaſi, w kótrymž je wón žam tajki, kajkicž chze naž wón mécz. A runje ſ tym je nam wažnu wuczbu ſawostajil: budž tež ty tajki, kajkicž chybz druhich mécz. Nascha puſchiluſhnoſć nětko je, po puſchikad ſwiateho Jeſuſa žiwý bycz a druhim puſchikad nusneho puſhetworjenja dacž.

Wſchelake ſ bliska a ſ daloka.

— A roſprawje wo rjanym Gustav-Adolfiſkim žwiedženju w Budyschinje ma ſo hiſchče dodacž, ſo ſu nasche herbske wožadny žwój wulki dar wot 1000 hr. ſ tym poſtaſenjom puſhepoſdale, ſo maja ſo Kulowſkim evangeliſkim puſchipolakacž k twarjenju evangeliſkeje kapalki. ſ twarom ſo w bližiſkim čaſzu ſapocžnje, dokelž je měſtno ſa kapalku hižo ſupjene.

— Puſchichodnu ſrjedu ſměje ſo pod wjedženjom kniſa wjſchſeſcheho zyrfiwiſkeho radžicžela Meiera konferenza lužiſkih duchownych w Budyschinje.

— Wulke roſhorjenje je ſbudžilo, ſo je ſo wjſchſeſke mariny, Hüſzner, kótryž bě w ēzenje dobrowolnika, puſched nim čeſkoſeho, dokelž běſche jemu poročoval, ſo jeho ſtronič njeje, ſ teſzakom ſaſkoł, wot wjſchſeſkeho wojerſkeho ſuda jenož k twierdžiſu na 2 lěče ſaſhudžil, hdyž běſche jeho prěni ſud ſ najmjeñſcha k joſtu na 4 lěta ſaſhudžil. ſ tym je wojerſki ſud ſaſo nowy wolij do plomjenja ſozialdemokratije nuts lał a hdyž by ſo tónle njeſroſumliw wužud do khězorstwowych wólbow ſtał, by wěſcze hiſchče neſhco milijonow ſozialdemokratiskich hloſhov wjazý bylo. Młody pachol, kiz chze to ſa wojerſku čeſcž wudacž, dla čeſczelatomoſcze woſaka moricž, njeje niczo druhe hacž mordař a jako tajki ma ſo žudziecž. Hdyž pał neſknicžomne ſadžerjenje tajkeho čłowiſeka hiſchče puſches ūahodne wužudženie wojerſkeho ſuda ſwoje wobkruženje doſtanje, ſchto móže ſo potom džiwacž, hdyž njeſpolojnoſć w ludu puſchibjera. W naſchim čaſzu je woſebje nusne, taſke njedostatki wotwobrocziec, ſo nebychmy wodu leli na ſozialdemokratiski mlyn.

— Bamž je čežko ſthoril a je ſhano hižo njebohi, hdyž tole ſopjeno do rukow čitarjow dónidže. Lěkarjo drje wſchitko ſpytaja, ole najſkerje budža poſpyt podarmo, dokelž bamž puſchi ſwojich wjſhokich lětach pomalu ſlabnje, kaž w ſańdženym lěče naſch kral Albert. Boni wſchak ſu čłowiſkej wědomoſci mjeſy ſtajene, hdyž Bóh to ſwaje praji: „Tak dałoko a niz dale!“

— Nasch lubowaný khězor, kaž kóžde lěto, k ſwojemu wočerſtwienju w połnózny morju puczuje. Bóh puſhewodž jeho ſaſo čileho a ſtrwiesho domoj!